

FLAMINGO!
Kim Crabeels
Marije Tolman (ill.)
Lannoo
(door Gerda Tersago)

OVER DE MAKERS

Kim Crabeels (°1981) was tien jaar lang leerkracht Nederlands-Duits. Nu werkt ze als cultuurprogrammator bij het Leuvense label PIEPI, cultuurprikkelers voor de allerjongsten. Ze ontwikkelt er museumparcours en audiogidsen op kindermaat en combineert dit met schrijven en workshops geven. Haar eerste boek, *Magnus kan niet slapen*, groeide uit tot een kleine reeks. Daarna schreef ze onder meer *Mijn opa is een boom* en *Mist in mijn hoofd*, boeken die kaderen in het project 'De Alzheimer Code', een kunstenaarsinitiatief in Brussel en Vlaanderen dat Alzheimer in al zijn facetten in de kijker zet. Kim Crabeels schuwt gevoelige onderwerpen niet. Met gedoseerde humor, vaak ironie, nodigt ze de lezer tot relativeren uit.
<https://www.kimcrabeels.be>

Marije Tolman (° 1976) groeide op in een oude boerderij in Beuningen. Ze studeerde Grafische en Typografische ontwerpen aan de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunsten in Den Haag en Illustration & Design aan het Edingburgh College of Art in Schotland. Na haar studies werkte ze in Italië als vormgever. Vanaf 2002 werkt ze als illustrator voor verschillende uitgeverijen. Haar prentenboeken worden in verschillende landen uitgegeven, onder meer in Amerika, Denemarken, Duitsland, Brazilië, Italië, Frankrijk, Baskenland. Marijke tekent heel graag dieren en laat zich inspireren door de dierentekeningen van Peter Vos, de figuren van Michael Dudok de Wil en de illustraties van Annemarie van Haeringen. *Max en de Maximonsters* was als kind haar favoriete prentenboek.
<http://marijetolman.nl>

1. VOOR HET LEZEN

Het valt meteen bij de cover op: flamingo mankeert een poot. Hoe zou Flamingo die poot verloren hebben? De kinderen pomen vast een aantal hypothesen. Na enkele veronderstellingen kan je de vraag lanceren of Flamingo triest is om zijn handicap. Deze vraag zet de kinderen aan tot nadenken over de expressiviteit van de coverprent. Uit de houding van Flamingo, de stand van de pupil en de naar boven gerichte krul in zijn bek, kan je afleiden dat hij zelfverzekerd is. Bedenk met je publiek hoe een treurende flamingo er dan wel zou uitzien. Je kan de kinderen een trieste flamingo laten uitbeelden en de karakteristieken daarvan transformeren in een tekening. Toegegeven, enig tekentalent is dan wel handig. Op de pagina waarop Flamingo alleen tussen de bomen staat, kan je zien hoe de illustratrice, Marije Tolman, een terneergeslagen Flamingo neerzette. Bedenk met de kinderen waarover dit boek zou gaan. Na het voorlezen kan je hierop reflecteren.

2. TIJDENS HET LEZEN

Leestempo, intonatie en stilte

De tekst is gebald en poëtisch. Die poëtische sfeer gaan ontrafelen zou afbreuk doen aan de beleving ervan. Daarom is het letterlijk voorlezen van de tekst hier absoluut aangewezen. Leestempo, intonatie en een stilte, beïnvloeden sterk de belevings sfeer van het boek. Een voorbeeld:

'Je zou me beter helpen!'

(...)

Precies daarom ben ik hier' zegt hij.

'Maar eerst nog even dit.'

En hij (Duizendpoot) wurmt zich traag één voor één in zijn schoentjes.

Tweehonderdvijftig paar!

Die hij ook nog eens moet strikken.'

De verwachting van de lezer – Hoe zal Duizendpoot Flamingo helpen? – wordt hier op een grappige, herkenbare manier op de proef gesteld. Lees de zinnen traag, met een stilte na elke punt. De spanning zal stijgen en de ironie nog tastbaarder worden. Even vooraf oefenen mag best!

De illustraties intensiveren de tekst

En omgekeerd. Om de flow van het verhaal niet te breken kan je na het vertellen hierop dieper ingaan. Toch kan je met mimiek en aanwijzingen tijdens het voorlezen al veel aanreiken.

Een voorbeeld:

Wijs je met je vinger tijdens het voorlezen van 'Dodo?', 'Reiger?', 'Pinguïn?', ergens op de witvlakte tussen de bomen, dan zal de blik van de kleine lezer je vinger volgen en zal die kleine lezer de eenzaamheid van Flamingo bewuster ervaren.

3. NA HET LEZEN

Illustraties

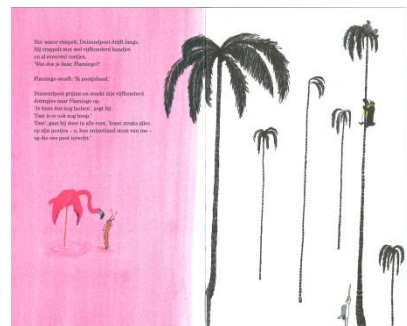
Materiaal: fluohesje

Symbiose van tekst en beeld

De prenten intensiveren de tekst. Met de kinderen ontdekken hoe beeld en tekst samenwerken kan bijvoorbeeld door hen een prent te tonen en hen deze scène te laten vertellen. Je kan daarbij de aandacht vestigen op elementen die niet in de tekst staan maar wel iets toevoegen aan het verhaal. Kies voor een beperkt aantal keyprenten en toon ze in chronologische volgorde. Zo heb je meteen de verhaallijn blootgelegd.

Een voorbeeld:

Op deze prent wordt in de tekst niet gerept over de vrienden die hun eigen spel spelen en zich van Flamingo niets aantrekken. Laat de kinderen verwoorden wat er gebeurt. Sla het blad om en bespreek ook hier de spelende vrienden. Lees deze tekst opnieuw en merk op dat wat je ziet niet geschreven staat. Het begrip 'illustrator' en 'auteur' kan je hier inhoud geven.

Contrasten

Je kan ook ingaan op het dynamisch versus statisch karakter van een illustratie. Bijvoorbeeld de prent van de vallende Flamingo: de veren spatten van het blad en de vrienden komen aangelopen: wat een dynamiek! De prent waarop Flamingo in gesprek gaat met Duizendpoot is daarentegen veel statischer. Eenzelfde tegenstelling vind je tussen een sobere prent en een drukke prent. Het sobere beeld van Flamingo onderaan de boom waarin Duizendpoot sokjes breit, zet het Flamingo's gevoel van verlatenheid sterk in de verf terwijl de allereerste prent met zijn vele 'verloren' poten en zoekende Flamingo's net de radeloosheid van Flamingo illustreert. Je kan de kinderen laten vragen zich in te leven in het gevoel van Flamingo door hen simpelweg te vragen hoe zij denken dat Flamingo zich op de prent voelt. De kinderen kunnen met elkaar hierover in gesprek gaan.

Fluo

Met zijn fluoroze kleur zet Flamingo zijn kracht als persoon letterlijk in de kijker. Je kan met de kinderen de zeggingskracht van dit fluo-gebruik bespreken aan de hand van een fluo-hesje dat ze vaak vanuit de school kennen. Wat is het doel van de fluokleur bij een hesje? Jezelf erg zichtbaar maken en door anderen gezien worden. Waarom zou de illustratrice voor fluo gekozen hebben? Je kan met de kinderen filosoferen over deze vraag waarbij je de link legt naar het karakter van Flamingo. Hij genoot ervan dat anderen naar hem opkeken en is kribbig terneergeslagen wanneer hij na zijn val alleen achter blijft (hij wil gezien worden) en vecht met alle kracht om weer te kunnen vliegen (hij maakt zich zichtbaar).

To walk again

Flamingo maakt in het boek een persoonlijke groei door: van een verslagen vogel evolueert hij naar een zelfbewuste, daadkrachtige vogel. Filosofer met de kinderen over wat deze omslag teweeggebracht heeft. De rol van Duizendpoot daarin - en die van Flamingo's vrienden - kan je met hen verkennen.

Hoe je omgaat met tegenslag en niet bij de pakken blijft zitten, dat is precies wat Marc Herremans - triatleet die door een ongeval verlamd raakte aan beide benen - in een kinderboek wilde brengen. Kim Crabeels kreeg van uitgeverij Lannoo de opdracht deze gedachte uit te werken en bedacht dit poëtisch no-nonsens verhaal.

Vooraan in het boek noteerde Marc Herremans:

'Aan elk kind dat ooit tegenslag heeft ervaren. Blijf steeds kijken naar het positieve verhaal. Net als Flamingo kom je erdoorheen. Go!'

Op zijn site <http://marcherremans.com> vind je meer informatie. Zijn verhaal, foto's of een YouTube-filmpje kunnen de kinderen inspireren. Laat hen spontaan vertellen over mensen in hun omgeving die hun tegenslagen vanuit een positieve kracht benaderen. Laat hen ook vertellen over hun kleine en grote tegenslagen en hoe zij kansen zagen (en zien) om door te zetten. Door het reflecteren op hun eigen leefwereld komt de boodschap van Marc Herremans dicht bij hen. Ik ben van mening dat het hierbij belangrijk is de nadruk te leggen op de veerkracht en de flexibiliteit van mensen meer dan op hun handicap. Een grote veerkracht, dat is wat ieder mens, ergens in zijn leven, nodig zal hebben. Als kleine mens veerkrachtigheid voorgeleefd - of voorgelezen - krijgen, maakt dat mensje ongetwijfeld een stuk sterker.

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op 'Welke boeken moet ik lezen' en dan op de groep en het boek in kwestie.